THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in The Province of Ontario
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING Co. Ltd.,
251—253 Queen Street West Telephone Adelaide 2027
Subscription Rates $6 PER YEAR, $3.50 SIX MONTHS
Single Copy — 3 cents

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O. Toronto Ont.
January 22nd 1913

אַן אפּקלאַנג פון דער גרויסער וועלט-סלחמה

פון א זשורנאליסט

צייט דער גרויסער וועלט מלחמה פון 1914—1918, זענען שוין באלד פולע זי־בען יאהר פאריבער, און דאָך איז נאָך בין יעצט ניט פאר אלעמען גענוי באקאנט וועלכען אנטייל קענערע אלס א טייל פון ענגלאנד האָט גענומען אין דער דאָזיגער וועלט מלחמה.

עס איז אמת אז קענערע האָט גע־שיקט באטאליאָנען סאלדאטען, געגוויס רריי דיוויזיעס, חוץ סאלדאטען פון דער בריטישער ארמיי, וועלכע האָבען זיך צו יענער צייט געפונען אין קענערע, און וועלכע זענען צוריק געפאהרען אין דער ענגלישער ארמיי, און איך חוץ דיס קע־נערער וועלכע האָבען זיך אנגעשלאָסען אלס פרייוויליג אין די אמעריקאנער און אויסטראלישע ארמייען.

אָבער עס איז דאָך א גאנץ באוואוס־טע זאך אז אין א מאָדערנער מלחמה איז ניט די הויפט זאך אין דעם צוזאמענצו־שטעלען א גרויסע ארמיי נאָר ווי צו אויסצושטאטען זי מיט פראוויאנט און אמוניציע.

און וואָס האָט קענערע געטון אויפ'ן דאָזיגען געביט?

קאָלאָנעל דייוויד קארנעגיע אין זיין בוך "דאס היסטאריע פון קענערעס אמוני־ציע פראדוצירונג" (לאנגמאן און גרין פאָבלישינג קאָ.) גיט אן איבערבליק איי־בער דער דאָזיגער ארבייט וועלכע איז פון א נייער מעכטיגער אינדוסטריע אין דער קענערער היסטאריע.

גלייך נאכדעם איז פארמירט געוואָר־דען די "שעל קאָמיסיע" פון וועלכער קאָ־לאָנעל בערטראם איז געווען דער פארזי־צענדער.

די ערשטע און גרעסטע שטערונגען אין דער פאבריקאציע פון אזעלכע שראָפ־נעלען זענען געווען, איבערצואַרבייטען די עקזיסטירענדע, מאשינען און אייג־שטעלען נייע פאסיגע מאשינען פאר דעם דאָזיגען צוועק.

אזא ארבייט איז פיעל שווערער גע־ווען ווי צו בויען א נייע אינדוסטריע. דאָך איז מעהר ווי א נס געשעהן, אין וועניגער ווי צוויי חדשים צייט נאכדעם ווי די טעלעגראמע פון לאָרד קיטשענערן איז דערהאלטען געוואָרען, דאס הייסט אין אקטאבער 1914, זענען אין קענערע צ־ווען 34 פאבריקען וועלכע האָבען פאבריי־צירט שראָפנעלען און נאָך 8 פאבריקען זענען געווען פארטיג אָנצופאנגען די דאָ־זיגע ארבייט. אלע סיי די אמעריקאנער און סיי די ענגלישע עקספערטען זענען געשטאנען מיט אפענע מיילער און האָבען ניט געוואוסט וואָס צו זאָגען וועגען דעם וואונדער וועלכען די קענערער אינדוסט־ריע האָט באוויזען.

און אזוי פריה ווי אין דעצעמבער 1914 האָט די קענערער שראָפנעל קאָמי־סיע צוגעשטעלט עלף הונדערט טויזענד שראָפנעלען צו דער ענגלישער אמוניציע באארד.

דערנאָך אָבער האָט מען זיך א־ווי־נעזעהען אז אין קענערע פעהלט צינק צו פראדוצירען די שראָפנעלען, שטאל און אנדערע מאטעריאלען זענען געווען, אָבער קיין צינק איז ניט געווען דערפאר ווייל דער גאנצער אמעריקאנער צינק מארק איז קאנטראלירט געוואָרען פון דייטשען, און פאר קענערע איז אויפגעשטאנען א נייע פראָבלעם ווי אזוי צו קריגען צינק.

אָבער קענערע האָט זיך פאר דעם ניט אפגעשטעלט און מען האָט זיך גענומען צו גראָבען צינק פון די מינען און אין א גאנץ קורצער צייט האָבען קענערער מי־נען פראדוצירט 50 טאן צינק א טאג און די ריפיינערים פון טרעיל בריטיש קאָלאָמ־ביא, אָבער דאָס איז גרינג צו זאָגען, ביז אָבער עס איז געטון געוואָרען, איז א סך ענערגיע אָנגעווענדעט געוואָרען, ווייל אזא אינדוסטריע ווערט ניט איבער־נאכט געבוירען, און בלויז ווי אזוי קענע־רע האָט דעם דאָזיגען צינק באקומען לייענט זיך אין קאָלאָנעל קארנעגיעס בוך ווי א שפאנענדער ראמאן.

ווען קענערע האָט שוין אויך דאָס באקומען האָט ענגלאנד אנגעפאנגען צו פאָדערען פון קענערע זי זאָל פראדוצירען דעם געפעהרליכען אויפרייס מאטעריאל וועלכער איז באקאנט אונטערען נאָמען ט. נ. ט. (טריניטיריטאָול).

אין ענגלאנד אליין האָט מען גע־צווייפעלט אויב קענערע וועט עס זיין ביכולת צו טון, אָבער אויך אויף דעם האָט קענערע איבערשטיגען אלע ערוואר־טונגען און האָט פראדוצירט א חשבון פון באלד 42 מיליאָן פונט פונ'ם דאָזיגען עקספלאָדירענדען מאטעריאל.

קוים האָט ענגלאנד דערזעהן וואָס קענערע קען טון אויפ'ן געביט פון פראָ־דוצירען אמוניציע, און וויסענדיג אז קע־נערע האָט די נאטירליכע רייכטומער צו דעם האָט ענגלאנד אנגעפאנגען אריבער צשיקען איהרע עקספערטען נאָך קענע־רע צו מאכען די דאָזיגע פאבריקאציע נאָך עפעקטיווער.

ווען לאָיד דזשארדזש איז געוואָרען דער ענגלישער פרעמיער, האָט ער ארי־בערגעשיקט נאָך קענערע די בעסטע ענג־לישע עקספערטען וועלכע האָבען זיך גע־נומען צו דער ארבייט און דאן איז אנ־שטאט דער קענערער שעל קאָמיסיע עטאב־לירט געוואָרען, די אימפעריאל אמוניציע באָארד מיט סער דזשאזעף פלאווער אלס פאָרזיצענדער, און די פראָדוצירונג פון אמוניציע איז קענערע פאר דער ענגלי־שער ארמיי האָט זיך אָנגעפאנגען. נאָר אויף א גרויסען מאסשטאב, עס זענען געווען צייטען ווען קענערע האָט צונע־שטעלט א פולען דריטעל פון דער גאנצער אמוניציע וועלכע איז פארברויכט געוואָר־דען פון דער ענגלישער ארטילעריע, און אין וועניגער ווי א יאָהר צייט האָט זיך די קענערער פראדוקציאָן אויפ'ן דאָזיגען געביט פארגרעסערט פון הונדערט טויז־זענד שראָפנעלען א וואָך ביז 4 הונדערט טויזענד א וואָך, פון דעצעמבער 1914 ביז דעם עלפטען נאָוועמבער 1918 האָט קענערע צוגעשטעלט אריבער 66 מיליאָן שראָפנעלען. און מיליאָנען דאָלאר זענען געמאכט געוואָרען פאר דער דאָזיגער אינ־דוסטריע.

עס איז אמת אז נאָך דער מלחמה איז געוואָרען די לאגע אין דער דאָזיגער אינדוסטריע פונקט אזא ווי זי איז געווען איידער זי איז ענטוויקעלט געוואָרען, ווייל עס האָט זיך גענויטיגט איבערצו־ארבייטען די דאָזיגע אינדוסטריע און אוועקשטעלען זי אויף א פריעדענס באַ־זיס. אָבער דאָס איז ניט געווען אזוי שווער ווי עס איז געווען זי אָנצופאנגען

ווייל די אינדוסטריע האָט שוין געמאכט מיליאָנען פון דער פראָספערעטי וועלכע האָט אָנגעהאלטען פיער יאָהר נאכאנאנד.

אָבער דאָס איז ניט געווען אלעס וואָס די קענערער אינדוסטריע האָט גע־טון, חוץ קוילען פאר קאנאָנען האָט מען נאָך עטוואָס באַדאַרפט אום אָנצופיהרען א מאָדערנע מלחמה, און פונקט אזעלכע וואונדער ווי קענערע האָט באוויזען אויף דעם געביט צו פראדוצירען שראָפנעלען, האָט זי נאָך גרעסערע וואונדער באוויזען אין בויען שיפען און עראָפלאנען.

א לאנד ווי קענערע וועלכע האָט קיינמאָל פריהער ניט געבויט קיין עראָ־פלאנען האָט באוויזען צו אויפבויען א גאנצע אינדוסטריע פון דעם, וועלכע האָט אזעלכע וואונדער וועלכע גרויסע עקס־פערטען קענען עס נאָך ביז היינטיגען טאג ניט ערקלעהרען ווי אזוי דאָס אלעס איז מעגלעך געווען.

איז חוץ 30 אזעלכע שיפען וועלכע זי האָט געמאכט פאר אמעריקא. און נעהמענדיג אין אנבעטראכט אז קענערע איז אויף דעם געביט געווען גאנץ פרעמד און אומער־פאהרען איז דאָס אן אמת'ער וואונדער.

קענערע האָט אויך צוגעשטעלט 40 פראָצענט פון דעם האָלץ וועלכעס איז נוי־טיג צו בויען עראָפלאנען פאר גאנץ ענג־לאנד, און דאָס איז א ספעציעלעס האָלץ וועלכעס קומט פון בריטיש קאָלאָמביא.

קענערע וועלכע האָט קיינמאָל קיין שיפען ניט געבויט האָט אין דער צייט פון דער מלחמה אויסגעבויט א גאנצע פלאָטע פון 42 שטאָלענע און 18 היל־צערנע שיפען אן אונטערנעהמונג וועלכע האָט געקאָסט איבער זיבעציג מיליאָן דאָ־לאר.

מיט איין וואָרט אויב אימיצער האָט זיך אויסגעצייכענט אין דער לעצטער מלחמה איז עס געווען די שטילע קענערער אינדוסטריע וועלכע האָט אָהן ליאָרעס און א גאנץ אומערפאהרענע אויפ'ן געביט פון מאָדערנער מלחמה. זי האָט כאוויזען אזעלכע וואונדער וועלכע גרויסע עקס־פערטען קענען עס נאָך ביז היינטיגען טאג ניט ערקלעהרען ווי אזוי דאָס אלעס איז מעגלעך געווען.

אידישע קאָלאָניסטען איז געפאהר צו פאר־לירען זייער לאנד

די פאראיאהריגע אומגערעטעניש אין געוויסע פארמער-געגענדען פון לאנד שטעלט איצט אין געפאהר די עקזיסטענ־צען פון ארום 8 טויזענד פאמיליעס פון אידי־שע קאָלאָניסטען אין בעסאראביע. דער פארדרוס איז נאָך גרעסער דערמיט, וואָס די רומענישע רעגיערונג פאָלאָנגט בלויז פינף דאָלאר פאר אקער לאנד בעת דער אמת'ער ווערט איז אמווענינסטענס 60 דאָלאר פאר אקער, אָבער צוליעב דער אומגערעטעניש פון פאראיאהרען זענען די אידישע קאָלאָניסטען ניט אומשטאנד צו באצאָהלען דער רעגיערונג, אפילו דעם קליינעם פרייז פון פינף דאָלאר פאר אקער, און זיי זענען איצט אויסגעזעצט צו דער געפאהר אינגאנצען צו פארלירען זייער חלק לאנד.

די דאָזיגע 8 טויזענט פאמיליען פון אידישע קאָלאָניסטען האָבען איצט אפע־לירט צום "ארט" נאָך א חלואה פון 50 טויזענט דאָלאר, אָנגאָטעדיג זייער לאנד אלס א פארזיכערונג. דער "ארט" אויס־בוי פאנד האָט אויפגענומען זייער אפיעל און ארבייט אויף א פלאן, ווי אזוי צו לייזען די פראָבלעם פון די דאָזיגע ניט־ליידענדע אידישע קאָלאָניסטען.

פראנצויזישע רעגירונג וועגען סאלאניזאציע אין פראנקרייך

ניו יארק, —

א באריכט פון פאריזער "ארט", וואָס איז נאָר וואָס דערהאלטען געוואָרען אין היגען "ארט" אפיס, 103 פארק עוו. מעלדעט:

"דער באקאנטער פראנצויזישער שטאאטסמאן פאול פענלעווע האָט אין א עפענטליכען סטייטמענט ערקלעהרט, אז פראנקרייך איז גערן אנצונעהמען אידישע אימיגראנטען וואָס זאָלען זיך אָפּגעבען מיט לאנד ארבייט. זיך שטיצענדיג אויף דעם דאָזיגען סטייטמענט, האָלטען די היגע "ארט" טוער אין צוגרייטען א מע־מאָראנדום, וואָס זאָל צוגעשטעלט ווערען צו דער פראנצויזישער רעגיערונג, וועגען אָט דער פראגע. דער מעמאָראנדום באַ־האנדעלט דעם פלאן וועגען באזעצען אי־דישע אימיגראנטען אין אגריקולטורעלע פלעצער אין זיד פראנקרייך."

דערזעלבער פאָדיזער באריכט מעל־דעט אויך, אז איבער א דריטעל פון דער גאנצער קוואטא פאר'ן "ארט" איז שוין ביז איצט געזאמעלט געוואָרען. פראנק־רייכ קוואטא פאר'ן "ארט" איז אָנדער־האלב מיליאָן פראנק, און אויף דער סומע איז שוין ביז איצט געזאמעלט געוואָרען 580 טויזענט פראנק.

ער איז א מאָדערנע מענש

(פארזעצונג פון פיידזש 5.)

שלוקערן-מנפה, האָט ביינינע געגומען שלוקערצען מיט אלע כחות. טרעף איך איהם אין גאס און פרעג איהם, וואָס ער שלוקערצט אזוי, גיט ער אויף מיר א קוק מיט ביטול, מיט אירגאיע! און קוים וואָס ער געפינט צייט ארויסצושטאמ־לען: „וואָס דען זאָל איך טאָן? אפשר ניסען, ווי אלע צוריקגעשטאנענע מענ־שען?" און ער האָט זיך ווידער געכאפּט צום שלוקערצען.

ווען ער האָט געלעזען מיט א צייט צוריק אין די צייטונגען, א אין איירא־פּע האָט זיך באוויזען א מגפה: די טאגע מגפה. מענשען באפאלט פלוצים א ווייל־דע משוגעת צום טאנצען און זיי טאנצען זיך פון די כחות ארום, האָט ער דאן פשוט אויפגעלעבט פון דער בשורה, און כאטש אזוי איז ער אומגעלומפערט ווי א בער און ווייסט ניט ווי א פוס צו שטע־לען, האָט ער באלד אנגעהויבען טאנצען. ער האָט געטאנצט חסידישע האפּעס, קאזאצקעס און גלאט געשפּרונגען אין בּאָק, אבי אנהאלטען דעם מאָדערניזם און ניט אפשטעהן פון דער נייער צייט...

דאן האָט ער זיך דערוואוסט וועגען דער ווייז-קראנקהייט. ער האָט געלעזען, אז אין דיי געגענדען וואָס האָבען אזוי שרעקליך געליטען פון דער מלחמה, האָט זיך באוויזען אן עפידעמיע: גאנצע מא־סען מענשען ווייגען אין דאָס ווייגען האלט ביי זיי אן טעג און אמאָל וואכען. נו, האָט ביינינע אנגעהויבען ווייגען און קלאגען, אז א שטיין האָט געקענט גע־ריהרט ווערען. מיט בלוטיגע טרעהרען האָט ער געגאסען; גאנצע צעבערס טרעהרען האָט ער ארויסגעוויינט, אז זיי־נע אויגען זענען אזש רויט און אנגע־שוואלען געוואָרען פון קלאגען און יא־מערען.

פארשטעהט זיך, אז ווען ביינינע האָט דערהערט וועגען דייד קראנקהייט, וואָס האָטגעהערשט, צוריק מיט א צוויי יאָהר, האָט ער זיך א געהר געטאן דע־רען, אז מ'האָט געפעגט משוגע ווערען. אפשר פופציג דיקע ווערטער-ביכער האָט ער אויסגערעדט — אלץ הייסט גערעדט! ער האָט געשאָטען מיט ווערטער, מיט פראָזען, מיט ליינעס און נאריישקייטען, ס'איז, איהם נאָרניט געווען אפצושטע־לען, ס'איז מעגליכער געווען אפצושטע־לען דעם ים, א וואולקאן, אבער ניט ביי־ניש'ן.

דערנאָך איז געקומען די שלאָף־קראנקהייט און ער איז אפגעשלאָפען אזוי צוויי חדשים צייט. זיין כראָפּען האָט מען געקענט הערען פאר מיילען-ווייט, ווייל, אז ביינינע טוט זיך אריין אין א מאָדערנער ערשיינונג, איז עס מיט'ן גאנצען הארץ און מיט אלע חושים. די גרעסטע ספּעציאליסטען האָבען איהם ניט געקענט דערוועקען, ביז ער האָט זיך אין שלאָף אליין געכאפּט, אז די שלאָף־קראנקהייט איז שוין אלט געוואָרען, און ער האָט זיך אויפגעכאפּט...

אז מען שמועסט א מאָדערנער מענש, איז דאָך ניט שייך!...

א באראנעסע אלס א שדכנ'טע אדער א התונה מיט א נאראנטיע

פון ליעב לרש.

א געוויסער זשורנאל האָט איינגעפיהרט ביי זיך אן אנקעטע: וואָס איז בעסער, חתונה דורך ליעבע, אדער דורך א שדכן

די אנקעטע ציהט זיך שוין חדשים, די ענטפערען זענען זעהר קלוג — אי־בערהויפּט זענען קלוג די, וואָס האָבען זיך באנארישט און טאקע חתונה געהאט.

מען קאָן די דאָזיגע פראגע, פארן קיום פון מענשליכען געשלעכט און פארן קיום פון זשורנאל נאָך אנדערש שטעלען און פרעגען:

וואָס איז בעסער: א שדכן, אדער א שדכנ'טע?

די אידישע אפערעטע האלט אפילו פונ'ם שדכן. דער שדכן ווערט פארגע־שטעלט מיט א גאָל בערדעל, א שוואַרצען שירם, א רויט שניפּטיכעל, — און ער באמבעלט זיך און איז מזוג שידוכים און אלע האָבען צו איהם טענות.

עס איז ממש צו באדויערען וואָס מען האָט נאָך אין אידישען טעאטער ניט געוויזען עפּעס א רעכטע שדכנ'טע.

וואָס באליידיגט מען עפּעס אונזערע נשים, הא? זיי זיינען שוין שניידער־קעס, זשורנאליסטקעס, דאָקטאָרקעס, שטיין-האָקערקעס און אפילו שדכנ'טעס אויך.

אין דאָ שטעלט זיך די פראגע: ווער איז בעסער: א שדכן אדער א שדכנ'טע?

איך ווייס ניט, ווי ביי אונז, נאָר אין אמעריקא האָט זיך געפונען אן אשת מעשה מיט א כּוין, כדי שדכנ'טעס זאָלען ווייסען ווי צו הויבען זייער בראנזשע.

זאָל די שדכנ'טע האָשה מרס סא־פעל אדער טרייסי אפּראָזירען די פאר הערלעך אויפ'ן וואָרצעלע פון דער נאמ־בע, אויספּוצען דאָס קופּקעלע, זיך א נאָ־מען געבען בּאראָנעסע, און טאקע אפּ־שליסען שידוכים מיט א נראנטיע.

נאָר פאָרזיכטיג זאָל זי זיין, די שדכנ'טע, ווארום איהר קאָנט ניט אונ־זערע אידעאלאך.

עס קאָן זיך געפינען עפּעס א חברה־מאן, א ליידאק, וואָס קאָן אָפּנעהמען אן אסעקוראציע — און אזא חברה מאן וועט מיט א ביוון אונטערצינדען א מחלוקת מיט'ן ווייב, און אנרעדען צו אנט און לויפען צום ראביינאט — און אלץ כדי צו באקומען די פרעמיע.

און דאמאלסט וועט שוין טאקע מקוים ווערען דאָס שפּריכוואָרט אז — "מען פּוצט זיך ווי צו א גט!" יעדעענפאלס איז דער ענין אשטיקעל אויפסט — און מען דאַרף א טראכט טאן.

מען מוז דאָך איינמאָהל פאר אלע מאָהל עפּעס נעהמען אויפ'ן ציטבעל די בחורים מיט די בחור'טעס וואָס ווילען זיך נאָרנישט לאָזען איינשפּאנען.

און אגב — אויב עס זענען דאָ אסע־מראציעס נעגען אונגליקספּאלען און טויט, פארוואָס זאָל ניט זיין עפּעס א שטיקעלע אסעקוראציע נעגען א חתונה?

,,איז באפרייט געוואָרען פון גאל שטיינער און דעם שטענדיגען רוקען-ווייטאָג"

מר. אלעקסאנדער ברעדלי, ר. ר. נומ. 1, קעמפּ, אנט., שרייבט:

"איך האָב געליטען פון גאל־שטיינער און האָב אנגעפאנגען איינגעהמען דר. טשיים'עס פּודרי לייווער-פּילס. איך פיהל זיכער זאָ־ענדיג, אז דיזע פּילס האָבען קאָמ־פּלעט באקעמפט דעם טראבעל, ווייל עס איז שוין עטליכע יאָהר זינט איך בין ניט אנגעגריפען גע־וואָרען אויף אט דער קראנק און האָב זינט דאן ניט געליטען פון גאל-שטיינער אדער אפילו פון רד קעידנ-ווייטאָג. איך האָב אויך אויסגענוצט דר. טשיים'עס נערוו־פּוד אלס אויסגעצייכענט פאר הארץ-טראבעל און קורצען אטעם."

דר. טשיים'עס קידני ליווער פּילס

35 סט. א באקס פון 35 פילען, עדמענסאָן, בייטס און קאָ., לימ., טאראנטא.

NEW BOX
35 Pills
DR. A. W. CHASE'S
K. & L.
KIDNEY AND LIVER PILLS
WEAK BACK
KIDNEY AND BLADDER TROUBLES
URINARY TROUBLES
DEPOSITS IN WATER
35

א פארזאמלונג וואָס טאר ניט פאר־נאכלעסיגט ווערען

די אימיגראציאָנס - פארזאמלונג, אדער קאָנפערענץ, וואָס איז איינבארופען אויף היינט אזעגט אין דער באָנד סטריט שזהל טאר ניט פארנאכלעסיגט ווערען פון קיינעם, איז עס דאָך ניט קיין סתם פארזאמלונג.

עס האנדעלט זיך וועגען א מעגליכקייט צו קענען עטאבלירען ביי אונז אין שטאָדט און אומגעגעגענט נאָך א צאָהל אימיגראנטען - פאמיליעס, אין יעדער וואָס קען עטוואָס ביישטייערען צו דעם, איז זיין פליכט עס צו טאָן.

אויף דער היינטיגער פארזאמלונג וועט אָפּגעגעבען ווערען א באַ־ריכט פון א יאָהר אהבייט, פון דעם וואָס עס איז געטאָן געוואָרען ביז יעצט, און עס וועלען אויך פארגעבראכט ווערען די פלעגען פאר דער נאָ־הענטער צוקונפט — לאָמיר צייגען אז ניט נאָר רעדען אימי־גראנט, נאָר אז מיר זענען אויך גרייט עטוואָס צו טאָן.

די זאָך אין די איפגאנבע פארדיענט עס זיכער.

וועגען מאנכע קאנאדער ענינים

דאָס קאנאדער פאליטישע לעבען ברויזט יעצט מיט פיעלע פראגען, וועלכע פאָדערען צו זיך די גרעסטע אויפמערקזאמקייט פון דער ברייטער בירגערשאפט.

די פראגען זענען פארשיעדענארטיג, און דארפען אלעמען אינטע־רעסירען, אָבער א באזונדערען אינטערעס האָט יעצט די גאנצע לאגע הייפּטזעכליך פאר דער בירגערשאפט פון אנטאריא און קוויבעק, און אין דער לעצטער באזונדערס פאר די אידישע בירגער.

סיי וועלען אנהייבען מיט א פאר פראגען פון דער פעדעראלער פאליטיק.

אויב די פראגע וועגען „רייסינג" האָט ניט קיין באזונדערען אינ־טערעס פאר אלע, וועלכע גלייבען אז אפילו ווען מען וועט שוין טייל זיין פארבאָטען די פּובליציירונג פון „טיפּס", וועט די פערד-געמבלעריי ניט אָפּגעשאפט ווערען, האָבען אָבער א גרויסען אינטערעס די נייע אפּמאכען וועלכע זענען געשלאָסען געוואָרען צווישען אמעריקע און קאָ־נאדע, ווי וועגען שמוגלעריי און אויסליפערען פארברעכער.

א ברייטען אינטערעס האָט אויך די רעזאָלוציע פארגעשלאָגען אינ'ם פארלאמענט פונ'ם ארבייטער - מיטגלידער דזשיי. ס. וואָרדסוואָרט וועגען רעפאָרמירען דאָס באנק-סיסטעם, און אז עס זאָל ניט אנקומען אזוי לייכט די באנק-הייזער ארויסצולאָזען געלט אין צירקולאציע.

וועגען מיר זיך אָפּ פון דער פעדעראלער פאליטיק צו דער פראָ־וינציעלער, איז יעצט פארהאן אין קוויבעק די וויכטיגע שול-פראגע, אין וועלכער אדען זענען אזוי שטארק פארא־ינטערעסירט.

צו די אידישע שול-פראגע דיעט געלעזען ווערען נאָך ביי דער היינ־טיגער סעסיע פון דער קוויבעקער לעגיסלאטור, אדער ביי דער קומענ־דער, א וויכטיגע פראגע איז עס אָבער דאָך, און פון דעם איז שטארק אָפּ־הענגיג די נארמאלע ערציהונג פון די אידישע קינדער אין יענער פראָווינץ.

וועגען מיר זיך צו אונזער אייגענער אנטאריער גענעצגעבעריש ען אנשטאלט, זענען יעצט פארהאן אזעלכע פראגען, ווי דער באשלוס פון דער רעגיערונג צו העכערען פון ביער צו 4.4 פּראָצענט און דאָס איינפיהרען פון א נעזאָלין-שטייער, אלץ זאָכען פון גרויסער עקאָנ־מישער וויכטיגקייט פאר דער בירגערשאפט פון דער פראָווינץ.

דאָס זענען בלויז עטליכע ענינים, וועלכע מיר דערמאָנען דאָ, אָבער אויך פארהאן פיעלע אנדערע פראגען פון גרויס וויכטיגקייט, אבער אינטיגער וועג צו דעם, די איינציגע לעזונג אזו, די קאָנאדער אידען, צוזאמען מיט דער גאנצער בירגערשאפט, זאָלען אריינציינען א גרויסערע אינטערעס הין די פיעלע פראגען, וועלכע באריהרען דאָס עקאָ־נאמישע און פאליטישע לעבען פון לאנד.

וואָס דער "זשורנאל" מיינט פאר די קענערער אידען

„דער אידישער זשורנאל" איז א אידישע צייטונג, ארויסגעגעבען און גערעדקט הייפּטזעכליך אין די אינטערעסען פון די קאָנאדער אידען.

און אז „דער אידישער זשורנאל" איז שטענדיג גרייט צו דיענען די היגע אידען, דאָס איז אָן ענין, וועלכער דארף מעהר ניט באשטעטיגט ווערען. שוין דער פאקט גופא, וואָס „דער אידישער זשורנאל" עקזי־סטירט שוין איבער צוועלף יאָהר אלס טעגליכע צייטונג איז גענוג באַ־ווייז פאר דעם.

וואָס מיר ווילען אָבער דאָ באריהרען איז א קלייגע פאסירונג, וואָס באשטעטיגט אן איבעריגען מאָהל די גוטע רעזולטאטען, וואָס דער „אידי־שער זשורנאל" ברענגט זיינע לעזער.

א אידישער פארמער פון דזשאָרדזשטאָן, אנט., זוכט צו ארגאניזי־רען די אידישע פארמער פון אנטאריא אין א קערפּערשאפט. און דער „זשורנאל" האָט וועגען דעם געמעלדעט. און אָט וואָס דער באטרעפענ־דער פערזאָן שרייבט אונז וועגען דעם: —

„דער אידישער זשורנאל", 251 קווין וועסט.

געשעצטע הערען: —

איך וויל אייך אויסרייקען מיין דאנק פאר דער אויסנעצייכענטער הילף, וואָס איהר האָט מיר געגעבען דורך אייער צייטונג, וועלכע האָט מיר געבראכט גלעגענהייט רעזולטאטען.

איך האָב שוין געהערט פון איבער פערציג אידישע פארמער פון די פארשיעדענע טיילען אין אנטאריא, און איך גלויב אז אין א חודש ארום, וועלען מיר רופען א פארזאמלונג אין טאראנטא.

איך וואָלט זעהר געוואָלט הערען די רעקאָמענדאציעס וואָס איהר האָט אונז צו מאכען, וועלכע קענען אונז העלפען אין אונזער באוועגונג, וועלכע וועט זיין, ווי איך האָף פון גרויס נוצען פאר יעדען איד אין אנטאריא.

דאנקענדיג אייך פאראויס פאר־בלייב איך,

מ. סאקס, דזשאָרדזשטאָן, אנטאריא.

דער ברעף צייגט איבערגענוג די רעזולטאטען אין די דיענסטען וואָס „דער אידישער זשורנאל" גיט זיינע לעזער.

דאָס איז שייך דער דאָזיגער באוועגונג, צו פאראייניגען די אידי־שע פארמער אין אנטאריא. קענען מיר עס בלויז באגריסען, ווייל א פאר־ייניגטע אידישע פארמערשאפט וועט זיכער אויפטאָן אי פיעל פאר די פיצטיגע פארמער, און וועט אויך העלפען פארלייכטערען דאָס ווערען פון ליגישע פארמער.

מיט פון אונזער זייט, וועלען זיך זיכער ניט באנגענען נאָר מיט א באגריסונג אליין, נאָר וועלען אויך ביישטייערען אין יעדער הינזיכט אונ־זער טייל צו דער דאָזיגער באוועגונג.

ווען דער "זשורנאל" איז א אידישער ציטונג

„דער אידישער זשורנאל" איז א אידישע צייטונג, ארויסגעגעבען און גערעדקט הייפּטזעכליך אין די אינטערעסען פון די קאָנאדער אידען.

און אז „דער אידישער זשורנאל" איז שטענדיג גרייט צו דיענען די היגע אידען, דאָס איז אָן ענין, וועלכער דארף מעהר ניט באשטעטיגט ווערען. שוין דער פאקט גופא, וואָס „דער אידישער זשורנאל" עקזי־סטירט שוין איבער צוועלף יאָהר אלס טעגליכע צייטונג איז גענוג באַ־ווייז פאר דעם.

וואָס מיר ווילען אָבער דאָ באריהרען איז א קלייגע פאסירונג, וואָס באשטעטיגט אן איבעריגען מאָהל די גוטע רעזולטאטען, וואָס דער „אידי־שער זשורנאל" ברענגט זיינע לעזער.

א אידישער פארמער פון דזשאָרדזשטאָן, אנט., זוכט צו ארגאניזי־רען די אידישע פארמער פון אנטאריא אין א קערפּערשאפט. און דער „זשורנאל" האָט וועגען דעם געמעלדעט. און אָט וואָס דער באטרעפענ־דער פערזאָן שרייבט אונז וועגען דעם: —

„דער אידישער זשורנאל", 251 קווין וועסט.

געשעצטע הערען: —

איך וויל אייך אויסרייקען מיין דאנק פאר דער אויסנעצייכענטער הילף, וואָס איהר האָט מיר געגעבען דורך אייער צייטונג, וועלכע האָט מיר געבראכט גלעגענהייט רעזולטאטען.

איך האָב שוין געהערט פון איבער פערציג אידישע פארמער פון די פארשיעדענע טיילען אין אנטאריא, און איך גלויב אז אין א חודש ארום, וועלען מיר רופען א פארזאמלונג אין טאראנטא.

איך וואָלט זעהר געוואָלט הערען די רעקאָמענדאציעס וואָס איהר האָט אונז צו מאכען, וועלכע קענען אונז העלפען אין אונזער באוועגונג, וועלכע וועט זיין, ווי איך האָף פון גרויס נוצען פאר יעדען איד אין אנטאריא.

דאנקענדיג אייך פאראויס פארבלייב איך,

מ. סאקס, דזשאָרדזשטאָן, אנטאריא.

דער ברעף צייגט איבערגענוג די רעזולטאטען אין די דיענסטען וואָס „דער אידישער זשורנאל" גיט זיינע לעזער.

דאָס איז שייך דער דאָזיגער באוועגונג, צו פאראייניגען די אידי־שע פארמער אין אנטאריא. קענען מיר עס בלויז באגריסען, ווייל א פאר־ייניגטע אידישע פארמערשאפט וועט זיכער אויפטאָן אי פיעל פאר די פיצטיגע פארמער, און וועט אויך העלפען פארלייכטערען דאָס ווערען פון ליגישע פארמער.

מיט פון אונזער זייט, וועלען זיך זיכער ניט באנגענען נאָר מיט א באגריסונג אליין, נאָר וועלען אויך ביישטייערען אין יעדער הינזיכט אונ־זער טייל צו דער דאָזיגער באוועגונג.